

NÅGOT OM PÄRLUGGLANS HOANDE

87990
Dessa rader är endast sammanställda av anteckningar, jag gjort 20 januari till 5 mars 1969.

Åtta lokaler med hoande pärlugglor har besökts. Sex av ugglorna befann sig inom ett område på ca 20 km². De två andra på annat håll. Alla lokalerna besöktes under kvällstid någon gång mellan 18.30 och 24.00, vanligen mellan kl. 20.00 och 21.00.

Man kan säga, att pärlugglan börjar ropa så snart skymningen övergått i mörker ("Nu är det mörkt"). Den 28 februari inledde den första ugglan konserten kl. 18.50. Hoandet börjar ganska trevand och med långa pauser. Intensiteten ökar dock och fram emot midnatt kan de liksom inte sluta, fortsätter av bara farten. Har man stått och lyssnat länge, går ej ljudet ur öronen. Det följer en resten av det vakna dygnet och man hör det, när man går till sängs. Det etsar sig in på något sätt.

Nu har man chansen att få höra olika läten. Normalt hör man revirlätet, en tonräcka av 5-10 ljudstötter i jämn tonhöjd. Ugglan hävdar sitt revir och annonserar samtidigt efter hona om ej sådan finnes. Ibland hör man samtidigt med revirlätet ett något "jam-liknande" ljud, som troligen härrör från en hona. Det är ganska svårt att uppmärksamma detta senare läte.

Skulle ugglan bli oroad på något sätt, av annan ugglan eller härmande ornitolog, sätter den igång med ett läte, som kallas defensivläte. Det är uppbyggt på samma sätt som revirlätet men ljudstötarna stiger i tonhöjd mot slutet. Förmodar ugglan att det är en rival alldeles intill kan man få höra ett verkligt fångslande och nästan nervpirrande läte. Det börjar ytterst svagt, är till en början ett klanglöst knäppande liksom en rödhake, ökar i intensitet och styrka och får klang. Innan tonräckan slutat, efter mellan en halv och en minut, står man helt förbluffad och förvånad över ljudstyrkan. Kom detta läte verkligen från en pärluggla? Första gången jag hörde det, jag hade lockat på ugglan, spanade jag efter en stor fågel, som jag förmodade kom flygande emot mig. Att det var pärlugglan begrep jag inte genast. Den gången flyttade den sig några tiotal meter och satte igång med en tonräcka till, och då var saken klar.

Ytterligare ett fascinerande hoande har jag upplevt, då tillsammans med Inge Larsson och Lars Edström. Lätet var nytt för oss alla tre. Ett ihärdigt hoande som höll på utan paus. Vi fick flodsångare eller något dityt i tankarna. Ugglan verkade vara i extas. Snart kunde vi höra ett "jam-liknande" läte samtidigt. Så småningom lade vi märke till små hack i serien. Det måste vara andningstillfällena. Vi kan naturligtvis inte säga precis i vilket sammanhang lätet används, men om man läser i J. Lindblads "I ugglemarker" kan man dra den slutsatsen att vi hört inledningen till själva parningsakten. Datum: 2 mars.

Pauserna mellan tonräckorna vid revirlätet brukar vara 2-3 sekunder eller längre. Defensivlätet har ofta omkring 1 sek paus eller kortare.

Den 28 mars var Bengt Brusling och jag ute i pärlugglemarkerna. Vi fick uppleva någonting intressant: ett flyktläte, som av klangfärgen och styrkan att döma var pärluggla. Fågeln flög i lugnt tempo runt, som vi förmodade, ett revir och utstötte po-ho med rätt många sekunders mellanrum. Vi uppskattade flygsträckan till mellan 50 och 100 m mellan varje po-ho. Eftersom vi stod inom ett pärlugglerevir, fick vi för oss att ugglan var på "inspektionstur". F.ö. kan tilläggas att fr.o.m. 28 mars tystnade revirlätena mer och mer. Ungarna började kanske komma fram ur äggen.

Hur är vädret när pärlugglorna hoar? Det skiftar. Lufttrycket har nog ej någon större inverkan, även om det oftast rätt högt vid aktivitet. 752 - 782 mm har antecknats. Temperaturen inverkar ej: mellan +2° och -20° C har noterats. Blåsväder gillar ugglorna däremot ej, särskilt inte om vinden kommer från en nordlig riktning. Molnighet och sikt spelar ej så stor roll, men månklara nätter tycks ha en viss dragningskraft. Dimma avskräcker. I parningstid får man väl räkna med att vädrets makter inte kan påverka ugglorna nämnvärt.

Ingvar Granqvist